Торговельні угоди та економічна дипломатія

Dr Alexander Ressos, TEP
Attorney-at-Law (Switzerland and Germany),
Solicitor (England & Wales and Hong Kong)
Of Counsel, KGP Legal LLC
alexander.ressos@kgplegal.com.sg
www.ressos.com.sg

Економіка, що живе торгівлею

Мало яка економіка залежить від торгівлі так сильно, як Сінгапур. У 2020 році його торгівля товарами й послугами дорівнювала приблизно 320 % валового внутрішнього продукту.[1] Ця цифра відображає функцію транзитного порту (entrepôt), яку частина A простежила до вільного порту 1819 року, і реекспортну торгівлю, що й досі проходить через порт та аеропорт. Таке місто не може захищатися митними тарифами. Воно мусить переконувати партнерів тримати свої ринки відкритими, адже всіляко зацікавлене в правилах, які зобов'язують великі економіки так само суворо, як і малі.

Більшу частину своєї історії Сінгапур обстоював цей інтерес через багатосторонню систему Генеральної угоди з тарифів і торгівлі, а з 1995 року — Світової організації торгівлі. Коли наприкінці 1990-х років багатосторонні переговори

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

загальмували, метод змінився. Сінгапур почав укладати двосторонні та плюрилатеральні угоди. Почасти він прагнув забезпечити доступ до ринків, почасти — створити зразки правил високого стандарту, які згодом могли б перейняти інші. У серпні 2026 року уряд налічував 29 чинних угод.[2]

Перші двосторонні угоди

Першу хвилю угод Сінгапур уклав із партнерами, які поділяли його відданість відкритим ринкам. Угоду про тісніше економічне партнерство з Новою Зеландією підписали в листопаді 2000 року, і вона набула чинності в січні 2001 року. Далі була Японія з угодою про економічне партнерство, що набула чинності в листопаді 2002 року.[3] Найважливішою стала угода зі Сполученими Штатами, підписана 6 травня 2003 року й чинна з 1 січня 2004 року.[4] Сінгапурську переговорну групу очолював Томмі Ко (Tommy Koh), чию роль у міжнародному морському праві описано вище.

Угода з Вашингтоном стала першою угодою про вільну торгівлю, яку Сполучені Штати уклали з азійською країною. Для Сінгапуру вона була й політичною заявою, бо тісніше прив'язувала найбільшу економіку світу до Південно-Східної Азії. Її розділи про фінансові послуги, інвестиції та інтелектуальну власність виходили за межі тодішніх зобов'язань у СОТ і слугували орієнтиром для подальших переговорів. Поєднання доступу до ринку з високими регуляторними стандартами стало фірмовою ознакою торговельної політики Сінгапуру.

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

Від чотирьох малих економік до CPTPP

Найамбітніша ініціатива почалася з невеликої групи. На зустрічі APEC у Лос-Кабосі 2002 року лідери Нової Зеландії, Сінгапуру та Чилі розпочали переговори про тісніше економічне партнерство. У квітні 2005 року до переговорів долучився Бруней. Чилі, Нова Зеландія та Сінгапур підписали Транстихоокеанську угоду про стратегічне економічне партнерство у Веллінгтоні 18 липня 2005 року, а Бруней поставив свій підпис 2 серпня 2005 року.[5] Ця невелика угода чотирьох економік стала ядром Транстихоокеанського партнерства. Після виходу Сполучених Штатів одинадцять учасників, що залишилися, підписали Всеосяжну та прогресивну угоду про Транстихоокеанське партнерство в Сантьяго 8 березня 2018 року. Вона набула чинності 30 грудня 2018 року для перших шести держав, які її ратифікували, серед них і Сінгапур.[6]

Цей шлях ілюструє прийом, до якого Сінгапур вдавався неодноразово. Малі держави укладають угоду між собою, встановлюють високі стандарти й залишають двері відчиненими для більших партнерів. Коли ті приходять, вони приєднуються до архітектури, яку спроєктували малі держави. Приєднання Сполученого Королівства в грудні 2024 року поширило CPTPP за межі Тихоокеанського регіону.

RCEP і мережа з ACEAH у центрі

Регіональне всеосяжне економічне партнерство виросло з угод АСЕАН із партнерами з діалогу. П’ятнадцять держав підписали його 15 листопада 2020 року на віртуальному саміті АСЕАН, а 1 січня 2022 року воно набуло чинності для перших десяти держав, які його ратифікували.[7] На його учасників припадає

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

близько 30 % населення світу і стільки ж світового виробництва. Правила RCEP менш амбітні, ніж у CPTPP, проте це перша угода, що об'єднує Китай, Японію та Південну Корею в одну зону вільної торгівлі, з АСЕАН у центрі.

Для Сінгапуру співіснування двох угод — економічний вияв його стратегії балансу. До CPTPP входять найближчі тихоокеанські партнери Сполучених Штатів, до RCEP — Китай. Сінгапур є членом обох і підтримує приєднання нових учасників до кожної з них. Тож компанія із Сінгапуру може користуватися преференційними правилами походження та зобов'язаннями щодо послуг як у транстихоокеанській, так і в східноазійській мережі.

Європа та цифрові угоди

З Європою Сінгапур уклав першу угоду про вільну торгівлю між Європейським Союзом і державою Південно-Східної Азії. Вона набула чинності 21 листопада 2019 року, а паралельна угода про захист інвестицій досі чекає на ратифікацію всіма державами-членами.[8] Економічні ставки значні. Торгівля товарами між ЄС і Сінгапуром досягла 47,8 млрд євро у 2025 році, а торгівля послугами — 82,9 млрд євро у 2024 році. Обсяг інвестицій ЄС у Сінгапурі у 2024 році становив 249,8 млрд євро, а інвестиції Сінгапуру в ЄС сягнули 273,9 млрд євро.[9]

Найновіше покоління угод стосується даних. Чилі, Нова Зеландія та Сінгапур віртуально підписали Угоду про партнерство в цифровій економіці 12 червня 2020 року, а в травні 2024 року до неї приєдналася Південна Корея.[10] Угода про цифрову торгівлю між ЄС і Сінгапуром, підписана в травні 2025 року, набула чинності 1 лютого 2026 року. Такі угоди регулюють транскордонні потоки даних, електронні рахунки-фактури,

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

цифрові ідентифікатори та поводження з вихідним кодом. Фінансовий центр, чиї банки, керуючі активами та платіжні компанії обробляють дані клієнтів з усієї Азії, потребує права передавати дані через кордони з погодженими гарантіями так само, як права переміщувати товари.

Мережа податкових угод

Економічна дипломатія охоплює й податки. Сінгапур уклав угоди про уникнення подвійного оподаткування, обмежені угоди та домовленості про обмін інформацією приблизно зі 100 юрисдикціями.[11] Ці угоди розподіляють право оподаткування між Сінгапуром і державою-партнером, знижують податок у джерела виплати на дивіденди, відсотки та роялті й дають інвесторам доступ до процедур взаємного узгодження. Для керуючих фондами та сімейних офісів від мережі угод залежить, чи надійде дохід від інвестицій у регіоні до Сінгапуру без надмірних податкових втрат. Це також правовий канал, через який Сінгапур обмінюється податковою інформацією за міжнародними стандартами. Докладно цю тему розглядає розділ E.II.

Межі економічної дипломатії

Торговельні угоди не можуть захистити малу економіку від політичних рішень великих. У квітні 2025 року Сполучені Штати оголосили універсальне мито в розмірі 10 % на імпортні товари. Воно поширилося й на Сінгапур, попри двосторонню угоду про вільну торгівлю та торговельний баланс на користь Сполучених Штатів.[12] Цей епізод показав, що договір міцний рівно настільки, наскільки сильна політична воля більшої сторони його дотримуватися. Сінгапур відповів підтвердженням власної

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

відданості відкритій торгівлі та посиленням співпраці з партнерами в АСЕАН, CPTPP і Європі. Наслідки цього повороту американської політики для фінансового центру розглядає розділ K.V.

Примітки

1. Wikipedia, “Economy of Singapore” (дата звернення: листопад 2026 р.): співвідношення торгівлі до ВВП — 320 % станом на 2020 рік; номінальний ВВП — 659,57 млрд доларів США (оцінка 2026 року); населення — 6 211 400 осіб (2026). ↩
2. Ministry of Energy, Trade and Industry, “Free Trade Agreements” (meti.gov.sg, сторінку востаннє оновлено 21 серпня 2026 р., дата звернення: листопад 2026 р.): “Over the years, it has forged an extensive network of 29 implemented agreements.” ↩
3. Agreement between New Zealand and Singapore on a Closer Economic Partnership, підписана 14 листопада 2000 р., чинна з 1 січня 2001 р.; Agreement between Japan and the Republic of Singapore for a New-Age Economic Partnership, підписана 13 січня 2002 р., чинна з 30 листопада 2002 р. ↩
4. Wikipedia, “Singapore–United States Free Trade Agreement” (дата звернення: листопад 2026 р.): підписана 6 травня 2003 р., обидві країни запровадили її 1 січня 2004 р.; Сенат США ратифікував її 31 липня 2003 р., закон підписано 3 вересня 2003 р. ↩
5. Wikipedia, “Trans-Pacific Strategic Economic Partnership” (дата звернення: листопад 2026 р.): переговори розпочали Нова Зеландія, Сінгапур і Чилі на зустрічі лідерів APEC 2002 року в Лос-Кабосі; Бруней долучився як повноправна сторона переговорів у квітні 2005 р.; угоду підписано 18 липня 2005 р.

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

у Веллінгтоні (Бруней — 2 серпня 2005 р., згідно з таблицею сторін); чинна для Нової Зеландії та Сінгапуру з 28 травня 2006 р. ↩

6. Wikipedia, “Comprehensive and Progressive Agreement for Trans-Pacific Partnership” (дата звернення: листопад 2026 р.): підписана 8 березня 2018 р. в Сантьяго; чинна з 30 грудня 2018 р. для Австралії, Канади, Японії, Мексики, Нової Зеландії та Сінгапуру; Сінгапур ратифікував її 19 липня 2018 р. третім; угоду про приєднання Сполученого Королівства підписано 16 липня 2023 р., чинна з 15 грудня 2024 р. ↩

7. Wikipedia, “Regional Comprehensive Economic Partnership” (дата звернення: листопад 2026 р.): підписана 15 листопада 2020 р. на віртуальному саміті АСЕАН, який приймав В’єтнам; чинна з 1 січня 2022 р.; п’ятнадцять держав-підписантів, на які припадає близько 30 % населення світу (близько 2,2 млрд осіб) і близько 30 % світового ВВП. ↩

8. European Commission, Directorate-General for Trade, “EU trade relations with Singapore” (policy.trade.ec.europa.eu, дата звернення: листопад 2026 р.): Угода про вільну торгівлю між ЄС і Сінгапуром чинна з 21 листопада 2019 р.; Угода про захист інвестицій між ЄС і Сінгапуром “being adopted or ratified”, набуде чинності після ратифікації всіма державами-членами; Угоду про цифрову торгівлю між ЄС і Сінгапуром підписано 7 травня 2025 р., чинна з 1 лютого 2026 р. ↩

9. European Commission, “EU trade relations with Singapore” (дата звернення: листопад 2026 р.): торгівля товарами — 47,8 млрд євро у 2025 р. з профіцитом ЄС 12,4 млрд євро; торгівля послугами — 82,9 млрд євро у 2024 р. з дефіцитом ЄС 9,2 млрд євро; обсяг ПІІ ЄС у Сінгапурі — 249,8 млрд євро, обсяг ПІІ Сінгапуру в ЄС — 273,9 млрд євро у 2024 р. ↩

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

10. Wikipedia, “Digital Economy Partnership Agreement” (дата звернення: листопад 2026 р.): віртуально підписана 12 червня 2020 р. Чилі, Новою Зеландією та Сінгапуром; Південна Корея приєдналася 3 травня 2024 р. як четвертий член; процес приєднання Китаю офіційно розпочався 18 серпня 2022 р. ↩

11. Inland Revenue Authority of Singapore, “List of DTAs, Limited DTAs and EOI Arrangements” (iras.gov.sg, сторінку востаннє оновлено 4 лютого 2026 р., дата звернення: листопад 2026 р.): Сінгапур підписав угоди з “around 100 jurisdictions”. ↩

12. Wikipedia, “Singapore–United States relations” (дата звернення: листопад 2026 р.): у квітні 2025 р. адміністрація Трампа оголосила універсальне мито 10 % на імпортні товари, що фактично означало 10 % для Сінгапуру. ↩

Disclaimer

This article is provided for general information only. It is based on publicly available sources as at its date of publication. These sources have not been independently verified against licences, regulatory registers or the records of the entities concerned. It is not legal, tax, financial or investment advice. Nor is it a recommendation to invest in, transact with or use the services of any entity mentioned. Law and regulation change frequently, so the content may be incomplete or outdated. To the fullest extent permitted by law, Dr Alexander Ressos and the publisher of SingaporeIQ exclude all liability for loss or damage arising from the use of or reliance on this article. Readers should obtain advice on their specific circumstances before acting or refraining from action.

Names and trademarks of the entities discussed belong to their owners and are used for identification only. Their mention implies no endorsement, affiliation or allegation of wrongdoing. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. Corrections and updates: contact@ressos.com.

© 2026 Dr Alexander Ressos. This article may be quoted with attribution to SingaporeIQ (SingaporeIQ.com). Reproduction in full and any commercial use require prior written consent. The Legal Terms at https://singaporeiq.com/legal-terms apply.

Author contact: Dr Alexander Ressos, TEP · contact@ressos.com

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.